

יעקב שרת / איש מאדים במחנה הסגר

הרוסקוב

(המשך מעמוד 10)

עיתונות קרובה לסערות וחילוקי דעות ב" קרב החברה שבה הם חיים. אם נקח לדוגמה את רעיית הנשיא, אופירה לבון (ילידת דלי), שבשיחה גלויה ביטולויה הביעה את דעותיה בגלוי, ו" הפתיעה את כולם בהפתעת דלי אופיינית, כשביקשה תנאים שווים לה ולאחריהם הסובלים כמנהג. גם שר הפנים, הד"ר יוסף בורג, שהוא בן דלי טיפוסי, גרם לא מוזמן לסערות, ובעקבותיהם אופיינית למזלו אינו מתרגש מכל מה שמוטח נגדו, וממשיך בדרכו הנראית לו כצודקת.

התכונות השליליות של בני דלי — עקשנות, אייזיבות, הרט של מיסגרות חיים, אם שלהם או של אחרים, אי-התחשבות באחרים, כמדובר ברצונותיהם הם. אגוצנטריות וראיה לא נכונה של עצמם.

המיקצועות המושכים אותם קשורים לפעילות פוליטית ציבורית, יותר במישור האידיאולוגי מאשר מלחמה ממש למען העניין. ח"כ אבא אבן ואסף יגורל גם הם בני מזל זה. מיקצועות נוספים — תקשורת המונית — רדיו, טלוויזיה, קולנוע, יחסי ציבור, עבודה סוציאלית, כל

אינני מדבר על הקפריסאים עצמם, שאולי יש להם סטיית משלהם, הגורמות להם להתאות תאוה משונה לחיי שלוה — היו רוצים שבאי הקרוב ביותר לישראל, באי היחיד שיש, "לנו" בקיפריס, אי המשמש יעד טיפוי וגם מקפצה לספנים המרחיקים קיס הלאה לחופי תורכיה, לרודוס ועוד כהנה, ושררו שלוה ואחוה ורעות; אי אחד בעולם, לא הרחק מישראל, משוחרר ממתחים של ירי ופצצות ומיני מעשי רצח מיסתוריים מן הסוג שלעולם לא נדע מי ומה, ומן הסוג שיש לו זכות בבתי כלא ובעיתונים, מין שווייץ יס-תיכוננית, שהיא גרעין גם לנופשים תמימים וגם למקצועני ביון.

האם זה מחוצף לבקש ממפעילי הנרחים והרוצחים להשי- איר את קפריסין מחוץ לקלחת?

חבתי לגמור פה, אבל בינתיים מודיעים מעל גלי האתר, כי חמישה שביקשו להתנקש במומחי הגרעין הזרים העושים בעיראק הוצאו כנראה להורג, אחר שנתפסו בקיבת מגוריהם, ושוב מתעוררת השאלה בדבר ההגיון שמאחורי תכנון המיבצע הזה, שבו לא מעורבים אנשים שאות קין טבוע במצחם, כמו אותם מדעני טילים גרמניים שעשו בשעתם במצרים של נאצר, אשר כל ניד עלה היה עשוי להפחידם, אלא מעורבות ממשלות, ומכאן שמדובר בסוגי השתלשלות אחרים לגמרי.

שלא לדבר על הרגע, שנשק הרצח הפוליטי-בינוני המתוכנן ומחושב מראש — בניגוד לרצח הטרוריסטי האקראי — יתחיל לחזור כבומרנג. זה, כמוכּוּן, לא יהיה נורא (חוץ מלאמנות וליתומים); ההיסטוריה לא תושפע הרבה גם אם הצד שכנגד יתחיל לרצוח יעדי-אנוש בקפריסין או בכל מקום אחר, אבל אם ההיסטוריה לא תושפע הרבה, הרי שאין גם טעם רב מבחינת הצד האחר לרצוח ולהטיל מומים.

אולי, בימי משבר האנרגיה, צריך להקדיש את המעט שיש לפתרון בעיות סביב השולחן, לא למארבי-רצח וביולוי מיטב שנים בכלא.

יש לי שלושה ילדים. שניים סיימו זה מכבר את שירות החובה שלהם. אחת עומדת על סף גיוס. אם בתי זו תבוא ותגיד לי: "אבא, החלטתי שאני לא אשרת בשטחים ואני מוכנה להיענש בגלל זה בכל עונש שיוטל עלי בבית-מישפט צבאי", מה אני אגיד לה?

אני אגיד לה משהו כזה: יש לנו מדינה אחת, ולמדינה הזאת יש צבא אחד, והצבא הזה, מה לעשות, לפי שעה זה המצב, חיוני שבחינוי לקיומנו, ולכן כל מי שנמנע מלשרת בו בשל סיבה כלשהי מחליש אותנו, כלומר מחליש את כולנו, ולא יתכן שבצבא, בשל עצם מיבנהו ודרכי תפקודו, יהיה אירגון וולונטארי הנענה לרצון ולגחמות של כל חייל. צבא זה צבא. לכן אי-אפשר לשרת-על-תנאי. אז לכי והעניקי לצבא הזה אותו זמן מחייך כפי שנקבע בחוק המדינה, ושרתי אותו כמיטבך.

אולי זה ישכנע אותה ואולי לא. אולי, אם היא תשתכנע, היא לא תגיע בכלל לכלל צורך להשתכנע. ואם היא לא תשתכנע, ספק אם הפנייה שלה אלי תבוא לשם נסיון להשי- תכנע, מפני שמי שגמר אומר שלא לשרת בתנאים מסויימים, כגון לשרת בשטחי כיבוש, בוודאי שקל בדבר היטב היטב, עד הסוף.

וכך אנו מגיעים אל גדי אלגזי, שצה"ל כל כך מפחד ממנו. צה"ל מפחד, מפני שבצד דיווחים על רוח התנדבות יש בוודאי דיווחים על אי-השתקקות לשרת בשטחים, ואחת הדרכים להתגבר על מצב מביך זה היא למנוע תקדימיות לשרבני- שירות שכאלה — ובכל מחיר, טוב ויפה. צבא זה צבא ואין ברירה — כל עוד גדי אלגזי יחיד במינו ואינו מתוכנף בעש- רות, במאות, ברבבות — וזה מצב שאינו מתקבל על הדעת (אבל כנראה אינו בלתי-אפשרי, אם צה"ל כל כך מפחד וכל כך מעניש). אבל, כפי שאמרתי, צבא זה צבא. יש חוק. אמנם כן החוק הזה פטורים בישראל אנשים מסויימים. אבל כל היתר חייבים לשרת בלי שאלות יתרות, וזהו זה.

אז כאשר דן מרגלית קרא במלוא גרון, "הניחו לגדי בבית- הסוהר", ב"הארץ" (11.1.81), השתאיתי מאוד כי נימוק פשוט זה של חוק, ושל צבא זה צבא ולא ועדת-חברים בקיבוץ, אינו מופיע כלל בהנמקותיו. זוהי עובדה משונה, אבל בימינו המתוחכמים היא אולי כל כך ברורה מראש, עד שאין טעם לאזכרה.

לא. לדן מרגלית מציק לא קיום צה"ל כצבא יעיל הבנוי על משמעת. מציק לו, שעצם הסירוב לשרת בשטחים אינו יכול להתפרש כהתנגדות למדיניות הממשלה בלבד, אלא גם כעירעור על משהו עקרונותי יותר — על העובדה, שהגענו להחזיק בהם כתוצאה ממילחמת-מגן מובהקת, שהחלה בתוקפנות ער- בית הדי-משמעית ב-1967 — לכן סירוב לשרת בהם הוא בעצם עירעור על יסוד קבוע בתפישה הישראלית של האירועים ב-1967.

אם דן מרגלית היה בטוח כל כך בקביעותו לגבי מילחמת 1967, הוא לא היה נעזר בקביעים, ולא היה מצמיד את קב- ה"מובהקת", ל"מילחמת מגן" ואת קב- ה"הדי-משמעית" לתוקפ- נות הערבית. אבל אווילי לגלוש פה לוויכוח על מילחמת 1967 ושל השתמעויותיה. אווילית, לא, מחרידה, הקריאה להעניש ארצה ישראל מפני שהוא אינו דבק ב"יסוד קבוע בתפישה הישראלית של האירועים ב-1967".

עשיתי פתאום הכל נעשה ברור כל כך. גדי אלגזי אינו יושב בכלא צבאי. הוא יושב במחנה-הסגר פוליטי, והעובדה שבמחנה-ההסגר הזה יושב רק אסיר אחד אינה משנה כהוא זה את עובדת קיומו של מחנה-הסגר פוליטי במדינת-ישראל.

בין רצח ורצח

אני טיפוס סקרן, אולי אפילו סקרן מדי. אבל מה לעשות. סקרנות זה תו אופי.

כאשר מישהו מתנשק במישהו בקפריסין, למשל, זה מעניין אותי. מיהו בדיק הקרוב, המת או הפצוע? ומיהו הרוצח, המיומן או המסורבל? למי העסק היה נחוץ? למי הוא הועיל? למי הוא הניק? מה הוא סינה? ומהו ההגיון שמאחורי הרצח הפוליטי? האם לאורך ימים הוא משנה הרבה אם מעט? האם לאורך ימים הוא משרת את הגורם הרוצח, או שמא, בצד הפירות המיידיים, הרצח הזה מנביט השתלשלות נוספות, ביניהן אף לא צפויים, וגם לרועץ, שמי יודע לאן יגיעו? ואם כך, מהו הביטחון המופלא והנשגב הזה של מי שיושב באיזה חדר נסתר, ומשתעשע באיזו כרטסת של יעדים אנושיים, ושולף כרטיסקלף אחד בהפנה אותו למטרה במיטתו חי?

אני שואל ואיני יכול להשיב. רצח קנדי הועיל למישהו (חוץ מלרוצח, שחווה טיפוק רגשי עמוק וכביר, אם גם ריגעי, ממעשהו)? רצח מה-שמו, אותו קצין מודיעין מצרי ברצועה, במעטפת-נפץ, ערב מילחמת 1956 בסיני, אם איני טועה, הועיל למישהו? (הרי לימים נתחוו, שהוא דווקא מנע פעילות מסתתרת!). ורצח ארלוזורוב? ועשיתי, רצח המאד אבו-רביע, למי הוא הועיל — שוב, במישור הפוליטי-היסטורי, לא הריגשי המיידי?

נחזור נא לרגע לקפריסין. כמי שתחביבו ספנות, וברשותו מחצית קליפת-אגוז שכבר נשאתהו שמה פעם ופעמים ושלוש, אודה ואתודה: אני פשוט אוהב את קפריסין. אני כבר חולם על הים הקייצי שישאני שמה שוב. יש בוודאי עוד כמה משוגעים כמוני, ויש עשרות, אולי אף מאות נערות וכערים שוחריים, הזוכים מדי שנה להפליג לקפריסין הקרובה כל כך במסע הרפתקי ב"לווייתניות", וכל הטיפוסים הללו, לפחות —

בגין סמילס אגין

הדבר קרה בשעה משעות הלילה שבין 12 ו-13 בינואר 1981. יש על כך עדויות עיתונאיות מוסמכות.

ב-12 בחודש עדיין היה מנחם בגין עכור, מצוברח, שתקן, מסתגר, קודר וסגור, חוסך מילים, וכל שביקש לשוחח עימו נאלץ ממש, להבקיע לו דרך מבעד לחומה.

ואילו ב-13 בחודש נודע לנו מן העיתון כי "בגין סמילס אגין". הוא נראה רגוע ונינוח, ועל פניו הופיע חיוך. הוא הגיב והתנהג בדרך שונה — אין הוא קודר, מעורער, סגור ומופנם כמו קודם.

הלא דבר הוא? מה קרה? פשוט מאוד. הסכנה סרה. לא מעל ממשלת הליכוד — מיהו ומהו הליכוד בימים טרופים אלה! הסכנה סרה מעם ישראל! כן, לכן בגין שוב מחייך!

לפי שקראתי בעיתון — ב-12 בחודש, הדבר שהעכיר את בגין היה "החרדה הזאת... השאלה הגדולה: ואם לא נהיה מוכנים! ואם יתברר שאנשי הצבא לא הפריזו באזהרותיהם, אלא היה הכרח לאומי להגדיל את תקציב הביטחון כפי שהמאורעות הוכיחו!". ואכן, לפי דיווח דב גולדשטיין ב"מעריב" אמר בגין: "אני יכול להתכסות בזיעה קרה בלי לות, מפני שבראשי מהדהד צירוף מילים, שתי מילים נוראות — המחדל השני!"

אבל כל זה עבר, חלף ואינו, בין לילה! כי ב-13 בחודש חלפה הקדרות, תמה ההסתגרות, ומי שלא ישן בלילות מפחד, "המחדל השני" יכול לישון מעתה בשקט. כי "בגין שוב מחייך".

דור דור וארידוריו

ארידור! ארידור! ארידור! איזה שם מצלצל, איזה שם מרשים, מחייב, הייתי אומר. בכל הברה שלו יש הדר פי שבעים ושבעה מאשר בכל ארבע הברות ז'בוטינסקי גם יחד. השומעים אתם! ארידור! אימרו זאת בתקיפות, וכבשתם ארץ ומלואה. הנו זאת בנועם, בהתנגות, בלשון רכה — ושבתם כל גרם. אשרי אדם שאיר לו, אשרי העם שדור לו!

האם הוא שר-התיקשרות, ארידורנו? או שמא שר-האוצר, אשר-על-קופת-שימור-על-הינוסח-הרוביץ, ניצול האונס הקבוצתי? לא נותר לנו, שועלים קטנים מקטני הדור, אלא להמתין ולראות. ובעצם, מה זה חשוב? תיקשורת, אוצר, הוא יגיע רחוק, הארידור ארי-הדור וההדר, בימי קוץ ודדרר אלה המזומנים לנו עד לבחירות.

אך הנה, ראו גם ראו, בעל השם המצטלצל מתגלה לפנינו במלוא הדור על פני המירקע כולו — ופניו כשולי קדירה. מה החמיצות והחמצמות הקדורתות האת, ארידור! מה אימוץ העיניים וכיווץ העפעפיים? משהו לא בסדר, בוודאי! אולי במפלגה, אולי בקואליציה, בממשלה? אולי בעם, בדור? קומה איפוא ארי כי שמלת הדור לך — וינעו אמות הסיפים!

הנה, שמעתי באוזניים, כי אפור-אפור אתה — אבל אתה כבר חידשת ומחקת את מחיקון האיוולת, וכל העם הזה, אשר יזכור לעד את ממשלת הליכוד לא כמביאת שלום, אלא כמכניסת טלוויזיות צבע לכל בית, רואה אותך סוף-סוף בגוונך כממיתים, המ...האפורים-אפורים האלה, אם איני טועה. במודעת סלון טלוויזיות צבעוניות בבתי-ם תנוחם.

אבא אבן

פעילות פוליטית ציבורית

שטחי אמונות. מדע, אלקטרוניקה טיס. כוכב אוראנוס מביא אותם להתעניינות באסטרונומיה ואסטרונומיה. למעשה, כדאי לציון שגם אם יבחרו בחקלאות או בניין, הדרך שבה יבצעו עבודות אלה תהיה מקורית ומעניינת, וגם כאן לעולם אי-אפשר יהיה לדעת מראש באיזה דרך מיוחדת יגשו את מלאכתם.

באהבה הם נוטים לדרות התקשרות מחויבת ככל שהם רק יכולים. הקשר שהם מחפשים חייב להתבסס על קשר אינטלקטואלי — רוחני, וכשהם ניש-אים הם דורשים לעצמם חופש, ודואגים שהמיסגרת המישפחתית תהיה גמישה, על-מנת שתאשר להם להמשיך למלא את רצונותיהם ושאפיותיהם המשתנים.

בת דלי היא אשה אידיאלית לגבר שיש לו קריירה ציבורית. היא תהיה מארחת למופת ותקסיט בכוח המגנטי שבה את כל רואיה, ובעיקר תוכל להשתחרר מ" השיגרה הביתית, שאותה אינה סובלת. הופעתם מרשימה על-פירוב, ולפעמים מבט מבריק ומגנטי, פעמים חולמני. פרו-פיל רומי. לנשים לפעמים הופעה גברית

— כתפיים רחבות, ולעומת זאת לחלק מהגברים במזל זה הופעה נשית, ומבנה גוף עדין ורגיש. באהבתן של בנות דלי להיות בולטות הן עשויות להתלבש ב" צורה מוזרה מאוד, חשוב להן לעורר סנסציה בעזרת הופעתן.

באשר לעתיד — ילידי דלי משתחרר רים סוף-סוף מתקופת הזעזועים, הסגיר רות המתה, שהיו מנת-חלקם בשנים ה-אחרונות. בחודשים פברואר — מרץ יפ-תח חלון שירמז על התקופה הרגשית צפויה להם החל מנובמבר 1981. הם ירגישו שבעבר הוגבלו על-ידי הנסיבות, ושעתה הדרכים ייפתחו לפניהם, והם יוכלו לממש את תוכניותיהם וציפיותיהם ביתר קלות.